

**UCHWAŁA NR LXXII/1293/2024
RADY MIASTA GORZOWA WIELKOPOLSKIEGO**

z dnia 31 stycznia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie
miasta Gorzowa Wielkopolskiego na lata 2024 – 2026**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2022 r. poz. 1526 ze zm.), art. 180 pkt 1, art. 182 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2023 r. poz. 1426 ze zm.) Rada Miasta Gorzowa Wielkopolskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego na lata 2024 – 2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Gorzowa Wielkopolskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta

Jan Kaczanowski

Załącznik do uchwały Nr LXXII/1293/2024
Rady Miasta Gorzowa Wielkopolskiego
z dnia 31 stycznia 2024 r.

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA TERENIE MIASTA
GORZOWA WIELKOPOLSKIEGO
NA LATA 2024 - 2026**

Spis treści

I. Wstęp	str. 3
II. Podstawa prawna	str. 4
III. Analiza zagrożeń środowisk biologicznych	str. 4
IV. Charakterystyka pieczy zastępczej w Gorzowie Wielkopolskim	str. 7
1. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej	str. 8
2. Diagnoza rodzinnej pieczy zastępczej	str. 11
3. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej	str. 12
4. Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej	str. 14
V. Opis programu	str. 17
1. Koordynator programu	str. 17
2. Adresaci programu	str. 18
3. Zakładane efekty z realizacji programu	str. 18
4. Źródła finansowania programu	str. 19
5. Monitoring i ewaluacja	str. 19
VI. Plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	str. 19
VII. Harmonogram programu rozwoju pieczy zastępczej 2024-2026	str. 21

I. WSTĘP

Podstawą przygotowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z powyższym zapisem program powinien zawierać między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Założenia Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej są spójne z Polityką Społeczną Gorzowa Wielkopolskiego 2023+ przyjętą Uchwałą Nr XXVIII/366/2016 Rady Miasta Gorzowa Wielkopolskiego z dnia 29 czerwca 2016 r. i odpowiadają na wskazane w niej zagrożenia związane z brakiem długofalowego programu wsparcia rodzin i pieczy zastępczej. Powiatowy program odpowiada również na potrzeby w zakresie systemu pieczy zastępczej. Są one przedstawiane Radzie Miasta Gorzowa Wielkopolskiego w corocznych sprawozdaniach z działalności Gorzowskiego Centrum Pomocy Rodzinie (GCPR), które to Zarządzeniem Nr 208/W/III/2011 Prezydenta Miasta Gorzowa Wielkopolskiego z dnia 14 października 2011 r. zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Gorzowie Wielkopolskim.

Celem programu jest promocja, rozwój nowych i wsparcie istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego oraz zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej pieczy zastępczej, jak również pomoc pełnoletnim wychowankom w usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem. Promocja i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej ma na celu zmniejszenie liczby małoletnich przyjmowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej, realizacja założeń planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej będzie wpływała na zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych a tym samym przybliży nas do wprowadzenia procesu deinstytucjonalizacji w obszarze pieczy zastępczej na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego.

Program został opracowany w oparciu o aktualną sytuację społeczno – ekonomiczną środowiska lokalnego oraz analizę dotychczasowych rozwiązań w zakresie udzielania pomocy i wsparcia rodzinie, w tym zabezpieczenia pieczy zastępczej. Bazą niniejszego programu jest poprzedni program stworzony na lata 2021 – 2023, a działania zawarte w tym programie są kontynuacją działań zawartych w obowiązującym dotychczas programie.

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 – 2026 jest programem partnerskim skupiającym instytucje ściśle ze sobą współpracujące w rozwiązywaniu problemów dziecka i rodziny.

II. PODSTAWA PRAWNA

Działania w zakresie objętym niniejszym programem podejmowane będą w oparciu o :

1. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 1426 z późn. zm.);
2. Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023r. poz. 901);
3. Ustawę z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz.1526 z późn. zm.)
4. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2023r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023r. poz. 2452);
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 września 2023r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz. U. z 2023r. poz. 2052);
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720); Zmienione rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 16 listopada 2023r.
7. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. 2012 poz. 954 z późn. zm.);
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. 2021 poz. 1296).

III. ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK BIOLOGICZNYCH

Procesy społeczne, gospodarcze i ekonomiczne, zmiany w obyczajowości, wzmożona emigracja zarobkowa oraz towarzyszące temu zjawiska społeczne, są od wielu lat przedmiotem zainteresowania wielu dziedzin nauki. Procesy te zachodzą niezwykle szybko i dynamicznie, co sprawia, że ich konsekwencje pozytywne, ale i negatywne ponosi przeciętna polska rodzina. Ciągły wzrost liczby rozwodów, zanikanie wielodzietności, wzrost

napięć oraz konfliktów na tle zmian w układach ról małżeńskich - wszystkie te czynniki stanowią poważne zagrożenie dla współczesnej rodziny polskiej.

Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej należy zapewnić wsparcie, które polega w szczególności na analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego i przyczyn kryzysu w rodzinie, pomocy w integracji rodziny oraz dążeniu do reintegracji rodziny.

Wsparcie rodziny na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego wskazane jest w gminnym programie wsparcia rodziny. Skupione jest na pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, za zgodą rodziny i przy jej aktywnym udziale, z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny i źródeł wsparcia zewnętrznego; gmina jest zobowiązana do prowadzenia monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Praca z rodziną prowadzona jest w różnych formach, także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza nią. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje po wyczerpaniu możliwości pomocy dziecku w jego rodzinie.

Powody umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej – stan na 31.12.2022 r.

Lp.	Powody umieszczenia	Typ rodziny zastępczej					
		spokrewni ona rodzina zastępcza	niezawodow a rodzina zastępcza	zawodowa rodzina zastępcza	zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	zawodowa specjalistyczna	rodzinny dom dziecka
1.	sieroctwa	4	3	0	0	0	1
2.	pólsieroctwa	3	4	0	0	0	0
3.	uzależnienie rodziców (w tym od alkoholu)	66	34	0	5	1	2
4.	przemoc w rodzinie	3	2	0	0	0	3
5.	bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	36	20	0	4	1	7
6.	niepełnosprawność co najmniej jednego rodzica	2	0	0	0	0	0

7.	długotrwałej lub ciężkiej choroby	5	1	0	0	0	0
8.	Ubóstwo	0	0	0	0	0	0
9.	bezrobocie	0	0	0	0	0	0
10.	nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0	0	0	0
11.	pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców	3	0	0	0	0	0
12.	inne	12	10	0	2	2	0

Powody umieszczenia dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej – stan na 31.12.2022 r.

Lp.	Powody umieszczenia	Typ placówki opiekuńczo – wychowawczej			
		socjalizacyjna	interwencyjna	specjalistyczno – terapeutyczna	rodzinna
1.	sieroctwa	0	0	0	0
2.	pólsieroctwa	0	0	0	0
3.	uzależnienia rodziców (w tym od alkoholu)	16	4	0	5
4.	przemoc w rodzinie	6	5	0	2
5.	bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	25	9	0	7
6.	niepełnosprawność co najmniej jednego rodzica	0	0	0	0
7.	długotrwałej lub ciężkiej choroby	1	0	0	1
8.	ubóstwo	0	0	0	0
9.	bezrobocie	0	0	0	0
10.	nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0	0
11.	pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców	0	0	0	0
12.	Inne	1	0	0	0

IV. CHARAKTERYSTYKA PIECZY ZASTĘPCZEJ W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Celem głównym Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej jest stworzenie dziecku stabilnego środowiska zapewniającego właściwe wychowanie i opiekę do czasu powrotu dziecka do rodziny biologicznej bądź do momentu przysposobienia lub usamodzielnienia się. Poprzez stabilne środowisko opiekuńcze – wychowawcze należy rozumieć przede wszystkim zapewnienie dziecku możliwości zaspokajania jego potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych oraz przygotowanie do samodzielnego życia oraz pokonywania trudności życiowych pamiętając o podtrzymywaniu kontaktów z rodziną i rówieśnikami.

Od kandydatów na rodziców zastępczych oczekuje się świadomości czasowości opieki nad dzieckiem oraz gotowości i akceptacji możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej. Należy pamiętać o tym, że dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku kontynuowania nauki – nie dłużej niż do 25 roku życia.

W myśl ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzicielstwo zastępcze adresowane jest do małżeństw lub osób niepozostających w związku małżeńskim. Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej są zobowiązane zagwarantować rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej, posiadania pełnej władzy rodzicielskiej, wypełniania obowiązku alimentacyjnego, nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, dysponują pełną zdolnością do czynności prawnych, zdolnością do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co należy potwierdzić odpowiednim zaświadczeniem lekarskim i pozytywną opinią psychologiczną o posiadaniu predyspozycji i motywacji. Kandydaci na rodziców zastępczych powinni zapewnić dziecku odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokojenie jego indywidualnych potrzeb, w tym rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego, właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

Zgodnie z art. 32 cyt. wyżej ustawy piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, a obowiązek jej organizowania stoi po stronie miasta Gorzowa Wielkopolskiego. Wyróżniamy pieczę zastępczą rodzinną i instytucjonalną.

1. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w Gorzowie Wielkopolskim (stan na 31 grudnia 2022 r.)

W systemie pieczy zastępczej wyróżnia się pieczę zastępczą instytucjonalną i rodzinną. Rodzinna piecza zastępcza to system, w skład którego wchodzi spokrewnione, niezawodowe, zawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka.

- Rodzina zastępcza spokrewniona – rodzina zastępcza, którą tworzą małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, będący krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- Rodzina zastępcza niezawodowa – rodzina zastępcza, którą tworzą dalsi krewni, np. ciocia i wujek, albo osoby niespokrewnione.
- Zawodowa rodzina zastępcza, w tym:
 - zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego,
 - zawodowa specjalistyczna.
- Rodzinny dom dziecka.

Na terenie Gorzowa Wielkopolskiego na dzień 31 grudnia 2022 r. funkcjonowały następujące rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka:

Rodzaje rodzin zastępczych	
rodziny spokrewnione	111
rodziny niezawodowe	51
rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	3
rodziny zawodowe specjalistyczne (dla dzieci niepełnosprawnych)	2
rodziny zawodowe	-
rodzinne domy dziecka	2
ogółem	169

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej:

Liczba dzieci	
rodziny spokrewnione	134
rodziny niezawodowe	74
rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	11
rodziny zawodowe specjalistyczne (dla dzieci niepełnosprawnych)	4
rodziny zawodowe	-
rodzinne domy dziecka	13
ogółem	236

W rodzinach zastępczych przebywało 24 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności.

W pieczy zastępczej na terenie innych powiatów przebywało 55 gorzowskich dzieci. Z kolei na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego przebywało łącznie 39 dzieci, które przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej zamieszkiwały w innych powiatach.

W Gorzowie Wielkopolskim zdecydowaną większość stanowią rodziny zastępcze, w których zostało umieszczone jedno dziecko. Dotyczy to zarówno rodzin spokrewnionych jak i niezawodowych:

liczba dzieci w rodzinie	rodziny spokrewnione	rodziny niezawodowe
1 dziecko	95	35
2 dzieci	13	8
3 i więcej	3	8
ogółem	111	51

Wiek dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia się następująco:

- w spokrewnionych rodzinach zastępczych:

wiek dzieci	
poniżej 1 roku	0
od 1 roku do 3 lat	4
4 – 6 lat	11
7 – 13 lat	46
14 – 17 lat	43
18 – 24 lat	30
ogółem	134

- w niezawodowych rodzinach zastępczych

wiek dzieci	
poniżej 1 roku	2
od 1 roku do 3 lat	3
4 – 6 lat	7
7 – 13 lat	19
14 – 17 lat	30
18 – 24 lat	13
ogółem	74

- w zawodowych rodzinach zastępczych, w tym pogotowie rodzinne i specjalistyczna

wiek dzieci	
poniżej 1 roku	5
od 1 roku do 3 lat	6
4 – 6 lat	1
7 – 13 lat	3
14 – 17 lat	0
18 – 24 lat	0
ogółem	15

- w rodzinnym domu dziecka:

wiek dzieci	
poniżej 1 roku	0
od 1 roku do 3 lat	1
4 – 6 lat	2
7 – 13 lat	10
14 – 17 lat	0
18 – 24 lat	0
ogółem	13

Rodziny zastępcze w Gorzowie Wielkopolskim mają zapewnioną ze strony Gorzowskiego Centrum Pomocy Rodzinie pomoc psychologiczną oraz pedagogiczną.

W ramach pozyskania kandydatów do pełnienia roli rodziny zastępczej na bieżąco prowadzone są kampanie promujące idee rodzicielstwa zastępczego. Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego odbywa się w formie kampanii społecznej prowadzonej w mediach lokalnych (gazety regionalne, telewizja, radio, portale społecznościowe), a także kolportażu ulotek i plakatów. W kampaniach tych mieszkańcy miasta mogą zapoznać się z rolą rodzinnej pieczy zastępczej i potrzebami rodzin zastępczych.

W ramach integrowania rodzin zastępczych i umożliwienia im wzajemnego kontaktu poza w/w kampanią promującą rodzicielstwo zastępcze i grupami wsparcia organizowane są rokrocznie mikołajki dla dzieci, ogniska integracyjne oraz konkurs plastyczny.

2. Diagnoza potrzeb rodzinnej pieczy zastępczej w Gorzowie Wielkopolskim

Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół ds. pieczy zastępczej przeprowadziło wśród rodzin zastępczych ankietę, dzięki której zebrano informacje na temat problemów i potrzeb rodzin zastępczych. Celem powyższego było przygotowanie oferty wsparcia zarówno dla rodzin zastępczych, dzieci oraz pełnoletnich wychowanków przebywających w rodzinach zastępczych, adekwatnej do potrzeb. Otrzymane informacje pozwoliły na sformułowanie wniosków dotyczących m.in. poszerzenia oferty wsparcia specjalistycznego w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Ankietę przeprowadzono wśród 131 rodzin zastępczych. Głównymi cechami opisującymi respondentów było to, jaki typ rodzin zastępczych reprezentują, ile dzieci, w jakim wieku i od jak dawna przebywa pod opieką rodziny.

Największą grupę wśród badanych rodzin zastępczych stanowiły rodziny spokrewnione - 93 rodziny, rodziny niezawodowe reprezentowane były w mniejszym stopniu – 32 rodziny. Najmniejszy udział miały zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego - 3 rodziny, specjalistyczna rodzina zastępcza - 1 rodzina i rodzinne domy dziecka - 2 rodziny, co odpowiada ich udziałowi w ogólnej strukturze rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gorzowa Wielkopolskiego.

Rodziny zastępcze w zakresie problemów opiekuńczo – wychowawczych z dziećmi występujących w rodzinie zastępczej wskazywały w głównej mierze na problemy z zakresu zaburzeń zachowania (49 rodzin zastępczych), dominujące również były problemy emocjonalne (40 rodzin), zachowania buntownicze i agresywne (24 rodziny), nadpobudliwość (18 rodzin), problemy i zaburzenia w przywiązaniu (10 rodzin), skłonność do manipulacji (6 rodzin), brak sygnalizowania potrzeb fizjologicznych (5 rodzin), rozbudzenie seksualne (3 rodziny). Wśród problemów opiekuńczo – wychowawczych znalazły się również problemy dotyczące kontaktów z rodzicami biologicznymi, problemy w relacjach pomiędzy dziećmi własnymi a dziećmi przebywającymi w ramach rodziny zastępczej, problemy adaptacyjne dziecka w rodzinie zastępczej. Rodziny wskazały również inne bardzo ważne problemy: samookaleczenia, problemy psychiczne, próby samobójcze (15 rodzin).

Problemy z zakresu niedostosowania społecznego wskazało 37 rodzin zastępczych, w tym wagary (24 rodziny), agresję słowną (20 rodzin), agresję fizyczną w stosunku do rówieśników (7 rodzin), skłonność do używek (7 rodzin).

Podobnie problemy w rodzinach diagnozują koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej współpracujący z rodzinami. Zwracają uwagę na kwestie niestosowania się do zasad i norm panujących w domu co wpływa na relacje z członkami rodziny zastępczej i naturalnej; diagnozują trudności w nauce, zwracają także uwagę na nadpobudliwość i agresję (także fizyczną) czemu towarzyszy lęk, niepokój i wycofanie co staje się źródłem problemów

w relacjach z rówieśnikami. Dzieci w pieczy zastępczej charakteryzuje niska samoocena, mają stałą potrzebę akceptacji i wzbudzania zainteresowania, co powoduje często zachowania autodestrukcyjne lub poza normami społecznymi. Dzieci przeżywają zarówno zerwanie więzi z rodzicami, jak i próby jej odbudowania (rodziny zastępcze zgłaszają, że zachowania agresywne często pojawiają się po kontakcie z rodziną naturalną). Jak wynika z przeprowadzonego badania dzieci przeżywają stres związany z adaptacją, doświadczają lęków i niepokojów, mają problemy ze snem i apetytem, są wycofane.

Pomimo szeregu problemów rodziny zastępcze zauważają pozytywną zmianę w zachowaniu dzieci na przestrzeni okresu od przyjęcia do rodziny zastępczej do chwili obecnej. Zmiany są widoczne na wielu płaszczyznach. Rodziny zastępcze wśród sukcesów wskazywały przede wszystkim na to, że dziecko zaadoptowało się w nowym środowisku – nawiązało więź emocjonalną z rodziną zastępczą w środowisku szkolnym i rówieśniczym. Miało to z pewnością wpływ na obserwowaną poprawę rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego dzieci. Był to rodzaj sprzężenia zwrotnego – dzięki stworzeniu warunków wzrostu i rozwoju, dzieci rozwijały się bardziej harmonijnie, łatwiej im o wchodzenie w pogłębione relacje społeczne, które były nagradzające dla rozwoju i jako takie stymulowały dalsze postępy. Rodzice zastępczy zauważali pozytywne zmiany również w zakresie poprawy stanu zdrowia oraz wzrost umiejętności samoobsługowych.

Rodziny zastępcze jako najbardziej potrzebną formę pomocy wskazały wsparcie psychologiczne (74 rodziny), pomoc materialną i rzeczową (55 rodzin), poradnictwo wychowawcze (41 rodzin), inne: wsparcie psychiatryczne, łatwiejszy dostęp do lekarzy specjalistów np. terapeuta, logopeda (13 rodzin).

Zdecydowana większość rodzin w trakcie współpracy (w tym podczas ocen sytuacji dziecka – zgłaszanych przez rodzinę zastępczą potrzeb) potwierdza, że pomoc koordynatora jest wskazana i niezbędna do prawidłowego funkcjonowania rodziny.

3. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w Gorzowie Wielkopolskim (stan na 31 grudnia 2022 r.)

Pieczą zastępczą instytucjonalną realizowaną jest w ramach placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo- terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych. Ze względu na specyfikę, w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyróżnia się następujące rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych:

➤ typu socjalizacyjnego;

- typu interwencyjnego;
- typu specjalistyczno-terapeutycznego;
- typu rodzinnego.

Na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno – terapeutycznego można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci. W związku z tym, z dniem 01 stycznia 2021 r. na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego zostały utworzone w ramach Zespołu do obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych nowe placówki, które zastąpiły dotychczasowe Pogotowie Opiekuńcze (30 miejsc): - Pogotowie Opiekuńcze typu interwencyjnego (12 miejsc), - Pogotowie Opiekuńcze „Dwójka” typu interwencyjnego (10 miejsc), - Dom dla Dzieci typu socjalizacyjnego (12 miejsc).

Na terenie Gorzowa Wielkopolskiego na dzień 31 grudnia 2022 r. funkcjonowały następujące placówki opiekuńczo – wychowawcze:

- Pogotowie Opiekuńcze typu interwencyjnego (12 miejsc),
- Pogotowie Opiekuńcze „Dwójka” typu interwencyjnego (10 miejsc),
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Dom dla Dzieci” typu socjalizacyjnego (12 miejsc),
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza nr 1 typu socjalizacyjnego (14 miejsc),
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza nr 2 typu socjalizacyjnego (14 miejsc),
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza nr 3 typu socjalizacyjnego (14 miejsc),
- Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego: Rodzinny Dom Dziecka (8 miejsc),
- Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego: Rodzinny Dom Dziecka prowadzony przez Fundację im. J. Korczaka w Marwicach (8 miejsc).

Liczba dzieci umieszczona w instytucjonalnej pieczy zastępczej w Gorzowie Wielkopolskim kształtowała się na poziomie:

Wiek dzieci	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	w tym w placówkach typu rodzinnego
poniżej 1 roku	0	0
od 1 roku do 3 lat	0	0
4 – 6 lat	1	5

7 – 13 lat	26	7
14 – 17 lat	38	2
18-24 lat	4	1
ogółem	69	15

4. Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej

Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół ds. pieczy zastępczej przeprowadziło ankietę wśród 27 rodzin zastępczych, w których przebywają pełnoletni wychowankowie, którzy po ukończeniu 18 roku życia wyrazili chęć pozostania w dotychczasowej rodzinie zastępczej.

Celem powyższego było przygotowanie oferty wsparcia zarówno dla rodzin zastępczych, oraz pełnoletnich wychowanków przebywających w rodzinach zastępczych, adekwatnej do potrzeb. Otrzymane informacje pozwoliły na sformułowanie wniosków dotyczących m.in. poszerzenia oferty wsparcia specjalistycznego w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż większość wychowanków po usamodzielnieniu prawdopodobnie pozostanie w rodzinach zastępczych. Taką odpowiedź zaznaczyło 12 rodzin spokrewnionych, 4 rodziny odpowiedziały, iż wychowankowie wynajmą mieszkanie, a 3 rodziny wskazały plany złożenia wniosku o mieszkanie socjalne i będą oczekiwały na lokal. Wśród tych 12 rodzin są również dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności. Często są to wychowankowie ze znacznym stopniem, którzy nigdy nie będą mogli samodzielnie funkcjonować w środowisku. W związku z tym, istnieje potrzeba stworzenia mieszkań treningowych dla osób lepiej funkcjonujących oraz rodzinnych Domów Pomocy Społecznej dla osób, które wymagają całodobowej pomocy drugiej osoby.

Rodziny niezawodowe przewidują, iż 4 wychowanków pozostanie nadal w rodzinie, 2 wychowanków wynajmie mieszkanie, 1 ma zamiar zakupić własne mieszkanie oraz 1 wychowanek będzie oczekiwał na mieszkanie socjalne z zasobów gminy.

Wychowankowie opuszczając rodzinę zastępczą często są nieprzygotowani do dorosłego życia. Otrzymując pierwsze zatrudnienie powinni mieć na uwadze, że wynagrodzenie które otrzymają będzie niskie. W związku z tym koszty samodzielnego życia często przewyższają otrzymane wynagrodzenie. Dodatkowym problemem jest fakt, iż młodzi ludzie nie posiadają umiejętności gospodarowania budżetem domowym. Podczas zamieszkiwania w rodzinie zastępczej nawet pracując dorywczo, otrzymane świadczenie przeznaczają na własne potrzeby. Po usamodzielnieniu zobowiązani są do opłacenia czynszu oraz zakupu żywności. W związku z tym większość rodzin zarówno spokrewnionych jak i niezawodowych

zaznaczyło potrzebę uczestniczenia w warsztatach, podczas których młodzież nabyte umiejętności gospodarowania budżetem domowym oraz spotkania z doradcą zawodowym podczas których uzyskują informacje na temat swoich mocnych stron, umiejętności, a także ofert na rynku pracy. Dodatkowo rodziny zaznaczały również potrzebę uczestniczenia w treningu umiejętności społecznych, ponieważ młodzi ludzie często sygnalizują brak takich umiejętności. Mają problem w spotkaniach z pracodawcą oraz w nawiązaniu prawidłowych relacji w swoim otoczeniu.

Coraz więcej wychowanków decyduje się jednak na podwyższanie swoich kwalifikacji. Większość z nich kontynuuje naukę w szkole średniej a następnie na studiach wyższych. W rodzinach spokrewnionych 10 wychowanków jest obecnie w szkole średniej, 8 na studiach wyższych, 1 w szkole branżowej I stopnia, 2 w zespole kształcenia specjalnego oraz 1 w ośrodku rewalidacyjno-edukacyjno-wychowawczym, ze względu na posiadane orzeczenie o niepełnosprawności. Natomiast w rodzinach niezawodowych 4 wychowanków kontynuuje naukę w szkole średniej, 5 na studiach wyższych oraz 1 w szkole przysposabiającej do pracy – ze względu na orzeczenie o niepełnosprawności. Rozpoczęcie edukacji na studiach wyższych wiąże się również z większymi potrzebami finansowymi. Biorąc pod uwagę wiek osób pełniących funkcje rodzin zastępczych, są to osoby w wieku emerytalnym, które nierzadko otrzymują bardzo niskie emerytury. Tylko 4 rodziny spokrewnione określiły swoją sytuację materialną jako dobrą, 9 rodzin – jako raczej dobrą i 6 rodzin jako raczej złą.

Rodziny niezawodowe określiły swoją sytuację jako dobrą – 5 i jako raczej dobrą – 3 rodziny. Różnice między typami rodzin mogą wynikać z faktu, iż część rodzin niezawodowych jest jeszcze w wieku produkcyjnym i podejmuje stałe zatrudnienie oraz prace dorywcze.

Liczba rodzin zastępczych w których na 31 grudnia 2022 r. przebywali pełnoletni wychowankowie kształtowała się następująco:

Liczba rodzin zastępczych	
rodziny spokrewnione	24
rodziny niezawodowe	9
rodziny zawodowe specjalistyczne (dla dzieci niepełnosprawnych)	0
rodziny zawodowe	0
rodzinne domy dziecka	0
ogółem	33

Liczba pełnoletnich wychowanków w ww. rodzinach na 31 grudnia 2022 r. była następująca:

Liczba pełnoletnich wychowanków	
rodziny spokrewnione	27
rodziny niezawodowe	11
rodziny zawodowe specjalistyczne (dla dzieci niepełnosprawnych)	0
rodziny zawodowe	0
rodzinne domy dziecka	0
ogółem	38

Wiek wychowanków kształtował się w przedziałach:

- 18 - 20 lat: 21 osób,
- 21 - 23 lata: 11 osób,
- 24 - 25 lat: 6 osób.

Rodzaj szkoły, w której uczyli się pełnoletni wychowankowie w 2022 r.:

- szkoły specjalne i indywidualny tok nauczania: 5,
- szkoły zawodowe: 4,
- szkoły ogólnokształcące i technika: 15,
- szkoły policealne: 1,
- studia wyższe: 13.

W 2022 roku 28 pełnoletnich wychowanków opuściło pieczę zastępczą w tym: 18 rodzinną i 10 instytucjonalną.

Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie w roku 2022 wypłaciło usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej następujące świadczenia:

- pomoc na kontynuowanie nauki dla 38 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej i 18 wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej
- pomoc na zagospodarowanie dla 13 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej i 7 wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- świadczenie pieniężne na usamodzielnienie dla 19 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej i 6 wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W Gorzowie Wielkopolskim nie ma mieszkań chronionych przeznaczonych dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

Osoby opuszczające pieczę zastępczą mogą skorzystać z 8 tzw. „mieszkań usamodzielnienia” i 1 tzw. „mieszkania usamodzielnienia dla młodocianej matki z dzieckiem”, którymi dysponuje Centrum Opieki nad Dzieckiem i Rodziną.

Na dzień 31.12.2022 r. było stworzonych 18 miejsc w mieszkaniach usamodzielnień (w tym dla matki z dzieckiem), wolnych miejsc było 9.

Mieszkania te znajdują się na terenie placówki (5 – w tym dla samotnej matki). Zamieszkuje w nich łącznie 3 osoby. Trzy mieszkania znajdują się poza placówką. Zamieszkiwało je łącznie 6 osób (w tym jedna matka z dzieckiem).

W 2022 r. mieszkania te są zamieszkałe jedynie przez usamodzielniających się wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej.

IV. OPIS PROGRAMU

Podjęte działania mają na celu rozwój rodzinnych form oraz deinstytucjonalizację pieczy zastępczej z uwzględnieniem realnych możliwości wynikających z konieczności zapewnienia opieki dzieciom jej pozbawionym oraz dostosowania wsparcia do indywidualnych potrzeb wychowanków. Duży nacisk położony jest również na wsparcie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą. Udzielana w tym zakresie wszechstronna pomoc ma na celu optymalizację warunków funkcjonowania w środowisku.

Celem głównym powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej jest „**Rozwój pieczy zastępczej na terenie miasta Gorzowa Wielkopolskiego w latach 2024 - 2026**”.

Rozwój ten polegałby na stworzeniu sieci wsparcia dla istniejących rodzin zastępczych i osób z nimi współpracujących jak również na promocji rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskania kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.

Cele szczegółowe:

- 1) promowanie i rozwój rodzinnych form pieczy
- 2) wsparcie istniejących rodzin zastępczych
- 3) pomoc w usamodzielnieniu wychowankom pieczy zastępczej

1. Koordynator programu.

Niniejszy program będzie koordynowany przez Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wielkopolskim.

Zadaniem koordynatora będzie:

- nadzorowanie realizacji i zarządzanie programem,
- pozyskiwanie i współpraca z partnerami programu,

- promocja programu,
- monitoring i ewaluacja programu.

Program będzie realizowany we współpracy osób, instytucji rządowych i samorządowych oraz organizacji pozarządowych, a także grup samopomocowych i nieformalnych, zajmujących się pieczą zastępczą.

2. Adresaci programu.

Program skierowany jest bezpośrednio do osób i rodzin w szczególności:

- dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka,
- rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej,
- usamodzielnianych wychowanków oraz opiekunów usamodzielnienia,
- kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych lub rodzinnych domów dziecka,
- kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczego typu rodzinnego,
- rodzin pomocowych sprawujących czasową opiekę nad dzieckiem z pieczy zastępczej.

3. Zakładane efekty z realizacji programu.

1. Wzrost liczby osób zainteresowanych rodzicielstwem zastępczym i chęcią pełnienia tej funkcji.
2. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
3. Wzmocnienie istniejących rodzin zastępczych poprzez podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy.
4. Wysoki standard opieki i wychowania w rodzinnej pieczy zastępczej oraz świadczonych usług w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
5. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych.
6. Skrócenie okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Wzrost liczby dzieci powracających do rodzin naturalnych bądź kierowanych do adopcji.
7. Pomoc wychowankom w przygotowaniu do procesu usamodzielnienia.
8. Podniesienie wiedzy i umiejętności wśród kadr współpracujących w obszarze pomocy rodzinie i dziecku.

4. Finansowanie i koszty

Program będzie finansowany ze środków finansowych pochodzących z różnych źródeł:

- środków budżetu miasta Gorzowa Wielkopolskiego
- środków budżetu państwa
- dofinansowań ze środków unijnych
- innych, zewnętrznych źródeł (np. wsparcie fundacji i stowarzyszeń).

5. Monitoring i ewaluacja

Monitorowanie programu będzie polegało na corocznej analizie:

- wskaźników osiągnięcia poszczególnych celów zawartych w harmonogramie działań,
- wskaźników zmian w zakresie wsparcia rodziny i rozwoju pieczy zastępczej.

VI. Plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Realizacja Programu w zakresie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej doprowadzić ma do stopniowego ograniczania potrzeb związanych z funkcjonowaniem placówek opiekuńczo-wychowawczych. Biorąc pod uwagę dynamiczną sytuację w obszarze systemu pieczy zastępczej, nie ma możliwości zastąpienia pieczy instytucjonalnej formami pieczy rodzinnej w stopniu całkowitym poprzez likwidację placówek opiekuńczo-wychowawczych. Na ten stan wpływa wiele czynników, m.in. brak gotowości i przygotowania rodzin zastępczych na przyjmowanie wszystkich dzieci, również tych ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi, wymagającymi specjalistycznego wsparcia i wyszkolonej kierunkowo kadry, brak zgody rodzin na przyjmowanie licznych rodzeństw, osób wykazujących się wysokim stopniem demoralizacji, brak chętnych do prowadzenia rodzin specjalistycznych oraz zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.

Plan ograniczenia liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej wynika więc bezpośrednio z możliwości rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej i stopniowego przenoszenia do niej dzieci z placówek opiekuńczo - wychowawczych przy zaistnieniu takich możliwości. Plan ograniczenia liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej obejmuje przede wszystkim realizację działań w zakresie deinstytucjonalizacji systemu pieczy zastępczej.

Proces deinstytucjonalizacji w obszarze systemu pieczy zastępczej odnosi się do zmiany sposobu świadczenia usług z instytucjonalnych na rodzinne formy pieczy zastępczej. Objęcie dziecka rodzinną pieczą zastępczą zapewnia możliwość odpowiedniego - indywidualnego wsparcia, którego opieka instytucjonalna często nie może zapewnić. Deinstytucjonalizacja opiera na teoriach rozwoju dziecka, w tym na teorii przywiązania, która sugeruje, że dzieci mają większe szanse na rozwój w środowisku rodzinnym niż w instytucjach. Deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej to proces, który obejmuje wprowadzenie środków zapobiegawczych i ochronnych w celu zapewnienia odpowiednich alternatywnych rozwiązań w zakresie opieki dla dzieci, które nie mogą pozostać w swoich biologicznych rodzinach.

Jedynie przy zachowaniu spójności wszystkich działań wynikających z Programu, m.in. w zakresie zwiększenia liczby rodzin zastępczych poprzez działania promujące rodzicielstwo zastępcze, szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych, wsparcie funkcjonujących rodzin zastępczych, pomoc usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej oraz stopniowe wdrażanie procesu deinstytucjonalizacji możliwe będzie stopniowe ograniczanie miejsc w pieczy instytucjonalnej.

VII. Harmonogram programu rozwoju pieczy zastępczej 2024 - 2026

CEL: Promowanie i rozwój rodzinnych form pieczy

Lp.	Zadanie / cel	Realizator	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania	Przewidywane efekty
1	Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze	GCPR	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzenie kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze - rodzaj i liczba przeprowadzonych działań - wzrost liczby rodzin zastępczych 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zastępczych form opieki rodzinnej - szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze - zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych
2	Organizacja imprez integracyjnych: <ul style="list-style-type: none"> - Dzień Rodzicielstwa Zastępczego - Mikołajki dla dzieci z pieczy zastępczej 	GCPR	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników organizowanych wydarzeń (w tym mieszkańców miasta niebędących rodzinami zastępczymi) 	<ul style="list-style-type: none"> - integracja istniejących rodzin zastępczych - wzrost świadomości społecznej z zakresu pieczy zastępczej - pozyskanie kandydatów na rodziców zastępczych - współpraca z organizacjami pozarządowymi - nawiązanie współpracy z przedsiębiorcami i firmami
3	Nawiązanie współpracy z organizacjami	GCPR	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> - liczba organizacji, z którymi nawiązano współpracę 	<ul style="list-style-type: none"> - uzyskanie dostępu do specjalistów z zakresu pracy z rodziną

	pozarządowymi i instytucjami z zakresu wsparcia rodziny				
4	LIMITY zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka	GCPR	2024-2026	<p>2024: utworzenie 1 zawodowej rodziny zastępczej</p> <p>2025: utworzenie 1 zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego</p> <p>2026: utworzenie 1 Rodzinnego Domu Dziecka</p>	<p>- zabezpieczenie potrzeb dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej</p> <p>- wzrost jakości sprawowanej opieki nad dziećmi</p>

CEL: Wsparcie istniejących rodzin zastępczych

Lp.	Zadanie / cel	Realizator	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania	Przewidywane efekty
1.	Wsparcie rodzin zastępczych opieką pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	GCPR	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora - liczba rodzin objętych wsparciem pracownika socjalnego - liczba rodzin/liczba dzieci objętych 	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie rodziców zastępczych poprzez indywidualną pracę z dzieckiem - wsparcie rodziców zastępczych - zmniejszenie się liczby problemów występujących w rodzinach zastępczych

				<p>pomocą psychologiczną</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin/liczba dzieci objętych wsparciem pedagogicznym 	
2.	Organizowanie szkoleń w zakresie podnoszenia kompetencji opiekuńczo – wychowawczych dla rodzin zastępczych	GCPR	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> - liczba godzin szkoleń dla rodzin zastępczych - liczba uczestników szkoleń 	<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie wiedzy i kompetencji rodzin zastępczych
3.	Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych	GCPR	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań grupy wsparcia - liczba osób biorących udział w grupach wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie rodzin zastępczych w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych oraz w zakresie funkcjonowania rodzin zastępczych
4.	Szkolenia i warsztaty dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej	GCPR	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzenie w każdym roku warsztatów zgodnie z potrzebami wychowanków 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie kompetencji społecznych dzieci i młodzieży - nauka radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi - nabycie umiejętności przydatnych w dorosłym życiu

5.	Kontynuowanie działań w zakresie wolontariatu	GCPR	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wolontariuszy, - liczba rodzin objętych wsparciem wolontariuszy, 	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc w nauce dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej - pomoc w organizowaniu czasu wolnego dzieciom - modelowanie pożądaných nawyków u wychowanków pieczy zastępczej
6.	Współpraca z instytucjami na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim oraz z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny	GCPR	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj spotkań - liczba przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych biorących udział w spotkaniach 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa przepływu informacji między instytucjami - poprawa jakości wsparcia udzielanego rodzinom zastępczym - nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi
7.	Wspieranie osób sprawujących funkcję rodzinnych form pieczy zastępczej poprzez wypłatę świadczeń pieniężnych, w tym	GCPR	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wydanych decyzji administracyjnych - liczba rodzin zastępczych którym przyznano świadczenia fakultatywne - kwota przyznanych świadczeń fakultatywnych 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości świadczonej pomocy przez rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka - wspieranie rozwoju dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (kursy, zajęcia dodatkowe, wyjazdy itd.)

	świadczeń fakultatywnych				
8.	Realizacja zapisów art. 86 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	GCPR	2024-2026	- wysokość wynagrodzenia	- wzrost wynagrodzeń - wzrost motywacji do pracy - poprawa jakości świadczonej pracy
9.	Zapewnienie wsparcia rodzin pomocowych uwzględniając potrzeby rodzin zastępczych	GCPR	2024-2026	- liczba rodzin pomocowych - liczba rodzin zastępczych korzystająca ze wsparcia, - liczba dzieci umieszczonych w rodzinach pomocowych, - liczba podpisanych umów z rodzinami pomocowymi - wysokość świadczeń dla rodzin pomocowych (w tym wynagrodzeń)	- baza rodzin pomocowych odpowiadająca rzeczywistym potrzebom rodzin zastępczych - zwiększenie liczby przygotowanych osób do pełnienia funkcji rodziny pomocowej

CEL: Pomoc w usamodzielnieniu wychowankom pieczy zastępczej

Lp.	Zadanie / cel	Realizator	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadania	Przewidywane efekty
1.	Przygotowanie, prowadzenie i wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej poprzez zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej	GCPR	2024-2026	- liczba usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej - liczba wychowanków korzystających ze specjalistycznej pomocy	- zwiększenie świadomości młodzieży oraz pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów jak również wzrost samodzielności
2.	Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestnictwie w życiu społecznym i motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy	GCPR PUP	2024-2026	- liczba usamodzielnianych wychowanków - liczba usamodzielnianych wychowanków, która podjęła zatrudnienie, - liczba usamodzielnianych uczestniczących	- samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie

	poprzez pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy			w szkoleniach/warsztatach	
3.	Wsparcie finansowe w postaci wypłaconych świadczeń dla osób usamodzielnianych	GCPR	2021-2023	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i wysokość wypłaconej pomocy na kontynuowanie nauki - liczba i wysokość wypłaconej pomocy na zagospodarowanie - liczba i wysokość wypłaconej pomocy na usamodzielnienie 	<ul style="list-style-type: none"> - łatwiejszy proces usamodzielniania - wzrost liczby osób kontynuujących naukę

UZASADNIENIE

Podstawą opracowania powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 - 2026 jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2023 r. poz. 1426).

Zgodnie z art. 180 pkt. 1 w/w ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów, które zawierają roczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Niniejszy program jest kontynuacją poprzedniego, opracowanego na lata 2021 – 2023 i zatwierdzonego Uchwałą Nr XXXIII/574/2021 Rady Miasta Gorzowa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2021 r.

Program został opracowany w oparciu o aktualną sytuację społeczno – ekonomiczną środowiska lokalnego, analizę dotychczasowych rozwiązań w zakresie udzielania pomocy i wsparcia rodzinie, w tym zabezpieczenia pieczy zastępczej. A także na podstawie corocznych sprawozdań z wykonania zadań z poprzedniego programu. Uwzględnia także działania wskazane w gminnym programie wspierania rodziny.

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 – 2026 jest programem partnerskim skupiającym instytucje ściśle ze sobą współpracujące w rozwiązywaniu problemów dziecka i rodziny.